

Nr 227.

Av herr Björck och herr Nilsson, Bror, *angående organisationen av växtskyddsanstaltens verksamhet.*

Frågan om det ändamålsenliga ordnandet av växtskyddet i vårt land har sedan länge varit under debatt. Sålunda framlades år 1947 en motion av herr Hansson i Skegrie m. fl. angående utredning om utvidgning och effektivisering på växtskyddets område samt år 1948 av herr Björck i Borås angående växtkontrollen i hamnarna och härmed sammanhängande spörsmål. I slutet av förra året påtalade dessutom statsrevisorerna frånvaron av positiva åtgärder för att nedbringa de omfattande förluster, som årligen åsamkas landet genom angrepp på växande och lagrad gröda.

De nyssnämnda motionerna avslogos under motivering, att riksdagen icke önskade föregripa pågående utredning. Då emellertid lantbruksstyrelsen och statens växtskyddsanstalts styrelse nu avgivit sina förslag, synas tillräckliga skäl föreligga att ånyo begära riksdagens ingripande.

Vid diskussionen om den framtida jordbrukspolitiken framhöll dåvarande jordbruksministern, att den höjning av jordbrukets produktivitet, som är grundvalen för jordbrukets ekonomiska utveckling, kommer att bli i än högre grad beroende av forskningen och försöksverksamhetens landvinningar. I denna vetenskapens teoretiska och praktiska verksamhet till näringslivets höjande inbegripes givetvis också det statliga växtskyddet. Detta torde dock i sin nuvarande form vara föga rustat att göra den positiva insats, som här åsyftas.

Vad först beträffar den fytopatologiska forskningen, vilja vi understryka vikten av att den blir förutsättningslös och grundlig. Men detta torde vara omöjligt, så länge den hindras av ovidkommande uppgifter. Vårt önskemål är därför att det vetenskapliga arbetet i möjligaste mån avlastas praktisk verksamhet och skiljes från upplysnings- och kontrollavdelningen samt utrustas i enlighet med den biologiska forskningens moderna krav, vari bl. a. ingår möjlighet till kemisk analys, något som anstalten f. n. märkligt nog helt saknar.

Mest i ögonen fallande äro emellertid bristerna beträffande organisationen av anstaltens praktiska arbete. Att lämna råd och upplysningar av den art och omfattning, som enligt instruktionerna torde åligga institutionen i fråga, är under nuvarande omständigheter knappast möjligt. Den växande arbetsbördan utan motsvarande ökning i arbetskraft har medfört många missförhållanden, något som även statsrevisorerna nyligen framhållit. Särskilt trädgårdsodlarna, som förmodligen utgöra anstaltens största klientel och för vilka de ekonomiska förlusterna genom parasitangrepp kunna bli särdeles be-

tungande, ha skäl att beklaga den ineffektivitet som med nödvändighet följer av en otillräcklig organisation. Kardinalfelet torde enligt vår mening vara, att den rådgivande verksamheten i stället för att föras ut i landet i alltför hög grad koncentrerats till huvudanstalten, som därigenom blivit utan den behöfliga kontakten med den hjälpsökande allmänheten. Det går nämligen icke alltid att blott efter muntlig beskrivning ställa rätt diagnos och följaktligen icke heller att lämna nöjaktiga anvisningar för bekämpningen. Härför ford-
ras många gånger att den rådgivande får tillfälle att se de sjuka kulturerna och följa effekten av de föreslagna åtgärderna. Vi hålla före att förslaget om tillsättandet av konsulenter i de olika länen, främst i de viktigaste odlings-
distrikten, är den enklaste och bästa lösningen på detta för jordbruket ytterst viktiga problem. Genom samarbete med hushållningssällskapen, som ju sedan länge haft den nödvändiga kontakten med odlarna, skulle redan från början en viss garanti finnas för att gott resultat uppnås. Dessutom bleve hushåll-
ningssällskapen på ett naturligt sätt inkopplade i växtskyddsarbetet.

De tilltänkta konsulenternas huvudsakliga uppgifter borde enligt vår mening bli följande:

1) att verkställa inspektioner beträffande växtkulturernas sundhetstill-
stånd.

2) att tillhandagå odlarna med råd och anvisningar.

3) att insamla statistiska uppgifter beträffande växtsjukdomarna inom re-
spektive distrikt och sålunda överta den nuvarande rapportverksamheten. Bearbetningen av det statistiska materialet bör däremot ske vid en huvud-
central, eventuellt belägen i Stockholm. Härifrån bör också konsulenternas
arbete dirigeras och övervakas.

En annan huvudfråga vid organisationen av anstaltens praktiska verksam-
het är ordnandet av importkontrollen i hamnarna. Upprättandet av ett separat
inspektionsorgan, eventuellt samordnat med kontrollen inom landet, torde
vara högst välbetänkt. Många gånger tidigare har framhållits den stora fara,
som hotar växtodlingen, därest vi icke någorlunda effektivt förmå hindra in-
förandet av farliga parasiter eller, om sådana redan inkommit i landet, vi icke
snabbt kunna ingripa mot desamma. Härvid kräves vaksamhet ej blott mot
sådana skadegörare som blodlusen och koloradoskalbaggen utan även mot
alla andra mer eller mindre kända parasiter. Utan att ingå på den tilltänkta
organisationens detaljer, vilja vi påpeka lämpligheten av att växtimporten
koncentreras till vissa hamnar samt att den kontrollerande myndigheten där
utrustas på ett effektivt och arbetsbesparande sätt. Bl. a. krävas moderna
desinfektionsmöjligheter, packmaskiner, arbetslokaler med god undersök-
ningsapparat m. m. Till anstaltens huvuduppgifter hör vidare kontrollen
över bekämpningsmedel och bekämpningsapparater. Beträffande bekämp-
ningsmedel må här endast framhållas önskvärdheten av att fabrikanterna och
distributörerna bleve skyldiga att till anstalten uppgiva storleken av innelig-
gande lager, de förra dessutom också produktionskapaciteten. Härigenom
skulle anstalten få en långt bättre överblick än hittills över tillgångarna och
dessutom kunna till hushållningssällskap och andra kontinuerligt lämna

nödvändiga upplysningar och direktiv. Vad beträffar bekämpningsapparaturen vore önskvärt, om växtskyddsanstalten permanent samarbetade med statens maskinprovninganstalt för att åstadkomma de för svenska förhållanden lämpligaste besprutnings- och bepudringsredskapen. Bl. a. borde helikopternas användbarhet i jordbrukets, enkannerligen växtskyddets, tjänst noggrant utredas.

En särskild uppmärksamhet borde slutligen också ägnas åt skyddet av den lagrade grödan. Det förefaller som om denna viktiga del av växtskyddets funktion hittills ej tillräckligt uppmärksammas. Dock torde det ekonomiska värdet av den lagrade grödan vara minst lika stort som av den växande, varförutom tillkomma de socialhygieniska synpunkterna, som även böra uppmärksammas i detta sammanhang.

Med anledning av vad vi här anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning angående lämpligaste organisationen av växtskyddsanstaltens vetenskapliga och praktiska verksamhet.

Stockholm i januari 1949.

John Björck.

B. A. Nilsson.